

Шановний Семене Павловичу!
Шановні депутати, запрошені!

Сьогодні я представляю Вашій увазі Звіт про соціально-економічний розвиток області та делеговані обласною радою повноваження у 2015 році.

Рік був не простим. Військова підтримка Росією сепаратистських сил в окремих українських регіонах призвела до масштабних людських жертв і це не могло не позначитися негативно на всіх сферах життя України та українського суспільства.

Значних втрат зазнала економіка. Однак, вони є наслідком не тільки зовнішньої агресії, а насамперед – накопичених упродовж тривалого часу системних деформацій, відсутності базових умов сталого економічного розвитку. Агресія і торговельні санкції Росії лише прискорили й поглибили економічну кризу, в якій наразі перебуває Україна в цілому та Сумщина.

Соціально-економічна ситуація в країні залишається складною, а саме: триває зменшення промислового та сільськогосподарського виробництва, виконання будівельних робіт, реальної заробітної плати на фоні зростання обсягів заборгованості з виплати заробітної плати. Відповідна тенденція відбувається і на регіональному рівні.

З метою подальшого сталого економічного розвитку нашого регіону, Сумською обласною державною адміністрацією під методологічним супроводом Проекту Європейського Союзу «Підтримка політики регіонального розвитку в Україні» **розроблено Стратегію регіонального розвитку Сумської області на період до 2020 року та План її реалізації на 2015-2017 роки** (затверджено рішенням Сумської обласної ради від 09.04.2015). У Стратегії нами були визначені основні пріоритети для економіки регіону до 2020 року.

*До розроблення Стратегії та Плану її реалізації були залучені представники провідних підприємств регіону, малого та середнього бізнесу, громадські організації, наукові установи, населення області. Також при розробленні цих документів враховувались **інтереси територіальних громад регіону**. Процес розроблення Стратегії та Плану її реалізації висвітлювався засобами масової інформації та на веб-порталі місцевих органів виконавчої влади Сумської області.*

Разом з цим, в країні проводяться системні **реформи**.

Минулого року в рамках **реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади** створено регіональний **Офіс реформ**, розроблено та затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України **Перспективний план формування територій громад** (*49 спроможних об'єднаних територіальних громад*).

Створено першу **Березівську об'єднану територіальну громаду Глухівського району**, проведено перші вибори депутатів та голови цієї громади.

З обласного бюджету надано **фінансову підтримку** на розвиток громади в розмірі 980 тис. гривень (*на реконструкцію будівлі сільського будинку культури використано 967 тис. гривень*).

Сьогодні основою благополуччя регіону – є стабільна робота реального сектору економіки, що гарантує соціальну захищеність населення.

За січень-листопад 2015 року **реалізовано продукції на 29,3 млрд. гривень**, що **на 28,1% більше** порівняно з відповідним періодом попереднього року.

Разом з цим за 2015 рік **індекс промислової продукції склав 98,3%** (*Україна – 86,6%*).

Скоротили обсяги виробництва провідні галузі промисловості: харчова промисловість – на 23,1%, добувна промисловість і розроблення кар'єрів – на 14,1%, машинобудування – на 4,1%.

При цьому, область за індексом промислової продукції за 2015 рік зайняла 5 місце по Україні.

Важливими факторами, що негативно вплинули на виробництво продукції, є зниження зовнішнього та внутрішнього попиту, закриття частини традиційних російських ринків (*у 2013 році частка Російської Федерації в експорті товарів становила до 50%, у 2014 році – 44,3%, за 11 місяців 2015 року – 34,3%*), розрив виробничо-збутових зв'язків із підприємствами зі сходу України.

Також високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали, брак оборотних коштів, у тому числі через несвоєчасне повернення експортерам податку на додану вартість, гальмують розвиток галузі регіону.

З метою подолання негативних чинників проведено роботу з повернення ПДВ підприємствам області. У 2015 році повернуто **979,5 млн. гривень** (*у 2 рази більше, ніж у 2014 році*).

Обласна влада робить все у напрямку підтримки роботи підприємств.

За підтримки обласної адміністрації ПАТ «СМНВО» залучено до будівництва сховища на ЧАЕС, підписано контракт на поставку обладнання для «Шебелинкагазвидобування».

Підприємства молочної галузі вийшли на ринки Китаю, Казахстану, Узбекистану, Молдови та Єгипту.

Проведено **будівництво та модернізацію виробничих потужностей** на:

ТОВ «Завод Кобзаренка» – введено в експлуатацію складальний цех;

ТОВ «Фармак» – будівництво фармацевтичного підприємства;

ПАТ «Суміхімпром», ДП «Авіакон», ТОВ «Керамейя», ТОВ «Мотордеталь-Конотоп», ТОВ «Гуалапак Україна» – проводиться розширення потужностей;

ПАТ «Бель Шостка України» проведено реконструкцію цеху плавлених сирів (*вкладено 11 млн. гривень інвестиційних коштів*);

ПП «Рось» Охтирського району проведено реконструкцію цеху м'яких сирів та компресорної станції (*1 млн. гривень*).

Загалом на нове будівництво та реконструкцію промислових потужностей у **2015 році спрямовано в межах 1 млрд. гривень** інвестицій.

Окремо необхідно відзначити галузь агропромислового виробництва, яка минулого року продемонструвала досить успішну роботу по впровадженню новітніх технологій, будівництва сучасних тваринницьких комплексів та елеваторів, відновлення соціальної сфери села, налагодження конструктивного діалогу з інвесторами.

За 2015 рік **валової продукції сільського господарства вироблено на 9,9 млрд. гривень**. За цим показником область зайняла **11 місце по Україні**.

Валове виробництво зернових та зернобобових культур становить 3,7 млн. тонн. Це 5 місце серед областей України.

По урожайності зернових та зернобобових культур (56,1 центнера з гектара, по Україні – 41,9 центнера з гектара) Сумщина посідає 3 місце.

Повністю забезпечено продовольчу безпеку регіону основними продуктами харчування. За 2015 рік у Сумській області вироблено 992,6 тис. тонн продовольчого зерна, що майже у 7 разів більше від річної потреби.

Власникам земельних паїв нараховано 563,8 млн. гривень орендної плати, що більше майже на 109 млн. гривень ніж у 2014 році.

У 2015 році у розвиток аграрного сектору області інвестовано 897 млн. гривень на реалізацію 73 проектів. Найвагоміші проекти реалізуватися у:

Галузі тваринництва на 29 об'єктах, залучено 102 млн. гривень, з них найбільші:

- на ТОВ «Вітчизна» Конотопського району проведено реконструкцію тваринницьких приміщень та будівництво другої черги доїльного залу на 160 голів корів (*інвестиційна вартість – 65,7 млн. гривень*);

- у ПСП «Онiкс» (Шосткинський р-н) введено в дію молокопровід (*інвестиційна вартість – 1 млн.320 тис. гривень.*);

- ТОВ «УГАК» Шосткинського району побудовано приміщення для утримання корів з установкою молокопроводу на 266 голів корів інвестиційною вартістю 5 млн. гривень та 3 приміщення для утримання молодняку ВРХ (*інвестиційна вартість – 8 млн. гривень*);

- СТОВ ім. Шевченка Лебединського району проведено реконструкцію молочно-товарної ферми з установкою молокопроводу на 120 голів (*інвестиційна вартість – 200 тис. гривень*);

- ПСП АФ «Піонер» Охтирського району продовжує будівництво молочно-товарного комплексу на 1000 голів (*інвестиційна вартість 40 млн. гривень*);

- Шевченківській філії ПрАТ «Райз-Максимко» Тростянецького району розпочато реконструкцію тваринницького приміщення на 350 голів

корів з установкою молокопроводу (*інвестиційна вартість 1,5 млн. гривень*);

- ПАТ «Колос» Білопільського району проведено реконструкцію приміщення для утримання телят на 200 голів (*інвестиційна вартість – 400 тис. гривень*).

- ПрАТ «Райз Максимко» Роменського району проведено реконструкцію тваринницького приміщення на 200 голів ВРХ (*інвестиційна вартість – 200 тис. гривень*);

Проведено роботу з будівництва та реконструкції **елеваторних потужностей із зберігання сільськогосподарської продукції на 8 об'єктах. Залучено 193 млн. 100 тис. гривень, з них найвагоміші проекти:**

- ТОВ «Ньюсфера» Шосткинського району проведено реконструкцію зернового елеватора потужністю 16 тис. тонн (*2 млн. 200 тис. гривень*);

- ТОВ «Урожайна країна» «Андріяшівський елеватор» проведено будівництво додаткової лінії по прийманню та сушінню зерна (*5 млн. 500 тис. гривень*);

- ТОВ «Вітчизна» Конотопського району введено другу чергу елеватора потужністю 20 тис. тонн (*76 млн. 700 тис. гривень*).

Продовжено **будівництво елеваторів** у місті Шостка потужністю 30 тис. тонн (*загальною інвестиційною вартістю 150 млн. гривень*), на ПрАТ «Сад» Охтирського району потужністю 10 тис. тонн (*14 млн. 700 тис. гривень*) та на «Краснопільське ХПП» Краснопільського району потужністю 18 тис. тонн (*12 млн. гривень*).

У 2015 році придбано **сільськогосподарської техніки на 560,3 млн. гривень.**

Протягом 2015 року проводилася активна робота з розбудови інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури області.

Введено нові правила відбору проектів для їх фінансування з державного фонду регіонального розвитку.

Вже в липні минулого року розпорядженням Кабінету Міністрів України (*від 17.07.2015 № 766-р (зі змінами)*) **затверджено 14 інвестиційних програм і проектів, для реалізації у 2015 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку.**

У розвиток інфраструктури області залучено 104 млн. гривень під реалізацію цих проектів та програм.

Довідково: на території міст Суми (2 проекти), Глухів (1), Конотоп (1), Охтирка (1), Конотопського (1), Краснопільського (2), Кролевецького (2), Путивльського (1), Середино-Будського (1), Тростянецького (1) та Шосткинського (1) районів.

У цьому році розпочато відбір інвестиційних проектів. На розгляд подано **понад 100 інвестиційних проектів** на суму **понад 260 млн. гривень**.

Області на **2016 рік доведено** розрахунковий обсяг **коштів ДФРР** на суму **понад 97,9 млн. гривень** для реалізації інвестиційних програм і проектів, що пройдуть конкурсний відбір.

На виконання **будівельних робіт на 110 об'єктах** області було направлено та використано **8,6 млн. гривень коштів цільового фонду розвитку інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури області у складі спеціального фонду обласного бюджету**.

За рахунок коштів **бюджету розвитку обласного бюджету** у 2015 році проводились **будівельні роботи на 29 соціально-важливих об'єктах області**. Сума виділених коштів становила **41,4 млн. гривень**.

Забезпечено позитивну динаміку показників будівництва житла.

За січень-вересень 2015 року **введено 103,1 тис. кв. метрів житла**, що **на 13,3% більше**, ніж у відповідному періоді 2014 року.

Досить успішно працюють **житлові програми**:

по Програмі підтримки індивідуального житлового будівництва «Власний дім» – профінансовано **2,2 млн. гривень**, уведено в експлуатацію **7 будинків (728,9 кв. метрів)**;

по Програмі молодіжного житлового кредитування – використано **1,8 млн. гривень**, укладено **5 договорів**;

по Програмі здешевлення вартості іпотечних кредитів – з початку її дії **326 сімей покращили свої житлові умови**; на компенсацію відсотків використано **6,5 млн. гривень з державного бюджету**.

У порівнянні з 2014 роком збільшено **виконання дорожніх робіт на 30%** (виконано на **133 млн. гривень**).

За рахунок коштів державного бюджету виконано робіт на **127,1 млн. гривень**, обласного – **5,8 млн. гривень**.

У рамках **міжнародного співробітництва** проведено ряд переговорів з іноземними делегаціями та досягнуто домовленостей у різних сферах зовнішньоекономічної діяльності.

У цілому протягом 2015 року організовано **24 заходи міжнародного характеру**, область відвідали 7 Послів іноземних держав.

Проведено презентацію Сумської області під час візиту до Азербайджанської Республіки, проведено заходи до Дня Європи, налагоджено співпрацю з Китайською корпорацією ядерної індустрії.

У цілому Сумщину відвідали представники 17 країн світу.

Для зовнішньої торгівлі регіону товарами характерним було, як і в цілому для України, спад її обсягів.

Зовнішньоторговельний оборот області товарами в січні-листопаді 2015 року склав 890 млн. доларів США (-25,1% до відповідного періоду 2014 року), у тому числі експорт – 523 млн. доларів США (-23,3%), імпорт – 367 млн. доларів США (-27,5%).

За цих умов активізовано роботу з просування на світові товарні ринки продукції виробників регіону.

Проведено XII Міжнародну універсальну виставку «Слобожанський міст - 2015» та виїзне засідання Міжнародного Трейд-клубу в Україні.

Обласною адміністрацією надано сприяння в отриманні **177 ліцензій на експорт-імпорт товарів** що дало змогу додатково збільшити експортно-імпортні операції по **750 товарним позиціям на загальну суму 3 млн. 420 тис. доларів США** (з них на експортні операції по **126 позиціям на суму 1 млн. 440 тис. доларів США** та на імпортні операції **624 товарних позицій на суму 1 млн. 980 тис. доларів США**).

Крім того з метою **просування на нові ринки збуту продукції виробників Сумщини** надано сприяння у візовій підтримці представникам іранських компаній-контрагентів ПАТ «Сумське машинобудівне науково-

виробниче об'єднання», які відвідують область з метою проведення переговорів щодо поточних та перспективних замовлень обладнання, що виготовляє ПАТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» (підготовлено 16 звернень).

Станом на 01.10.2015 загальний обсяг прямих іноземних інвестицій склав 217,4 млн. доларів. США.

У напрямку роботи з залучення **міжнародної технічної допомоги**:

У рамках спільного проекту ЄС/ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду – III»: розроблено обласну цільову програму «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду – III» на 2015-2017 роки.

У 8 районах області реалізується **36 мікропроектів** (Великотисарівський, Глухівський, Лебединський, Липоводолинський, Недригайлівський, Охтирський, Середино-Будський, Шосткинський райони).

За 2015 рік у рамках реалізації проекту: побудовано 11,9 км водогінних мереж; реконструйовано 5 джерел водопостачання; поновлено вуличне освітлення в 3 селах; проведено заходи з енергозбереження в 12 дитячих навчальних закладах; придбано сільськогосподарське обладнання для 4 кооперативів; відремонтовано та придбано медичне обладнання у 8 ФАПів та АЗПСМ.

У рамках реалізації III фази швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO на 2013-2017 роки за 2015 рік проведено роботи:

У напрямку сільського водопостачання. Вартість проектів склала 7,4 млн. гривень: збудовано 56,4 км водогінних мереж; реконструйовано 4 джерела водопостачання; підключено до мережі водопостачання 887 домогосподарств.

У напрямку міського водопостачання. Реалізується проект з модернізації та розширення централізованої системи водопостачання мікрорайону «Засулля» в місті Ромни. Вартість проекту 996 тис. гривень.

У напрямку інтегрованого поводження з ТПВ. Реалізується проект з інтегрованого поводження з ТПВ у місті Глухів та Глухівському районі.

У 2015 році продовжено реалізацію заходів, спрямованих на подальше реформування та розвиток житлово-комунального господарства.

Виконувались роботи по заміні та капітальному ремонту водопровідних та теплових мереж, комунальних доріг.

Проведено: реконструкцію каналізаційного напірного колектора в місті Суми; будівництво та реконструкцію 2 водозабірних споруд (місто Суми та Роменський район) та 2 очисних споруд (село Біловоди Роменського району, місто Конотоп); встановлено станцію знезалізнення води (м. Ромни).

Капітально відремонтовано 44,2 тис. кв. метрів комунальних доріг.

Успішно реалізується програма освітлення населених пунктів області. Відновлено 282,5 км мереж, змонтовано 4173 енергозберігаючі світильники, встановлено 22 джерела освітлення на сонячних батареях у Лебединському та Сумському районах.

На покращення стану житлового фонду області використано понад 14,1 млн. гривень. Проведено капітальний ремонт 1175 покрівель житлових будинків, 607 опалювальних систем, 841 системи водопостачання, 166 ліфтів.

Активно проводиться роз'яснювальна робота серед населення щодо надання державної фінансової підтримки для здійснення заходів з підвищення енергоефективності, енергозбереження та заміни газових котлів на котли, що використовують будь-які інші види палива та енергії. У минулому році надано 6540 кредитів на суму 80 млн. гривень.

Частка домогосподарств, що уклали відповідні кредитні договори від загальної кількості домогосподарств області, становила 1,1%.
Це найкращий показник по Україні.

У рамках виконання заходів з підвищення енергоефективності та енергозбереження: встановлено 115 котлів, що працюють на альтернативних видах палива та 8 енергоефективних газових котлів; в закладах бюджетної сфери проведено утеплення будівель шляхом встановлення 2643 сучасних енергозберігаючих вікон та 183 дверей.

Завдяки проведеним заходам **споживання газу в цілому по області зменшилося на 17,6%**.

Завдяки активній та наполегливій роботі нами створюється сприятливий бізнес-клімат у регіоні.

У рамках дерегуляції бізнесу регуляторними органами **скасовано 65 регуляторних актів** у сфері господарської діяльності.

За принципом «єдиного вікна» через центри надання адміністративних послуг збільшено надання **дозвільних документів** суб'єктам господарювання у **2,5 рази (15,3 тис. документів)**.

На фінансову підтримку суб'єктів підприємництва виділено **932,6 тис. гривень** фінансової допомоги для реалізації інвестиційних проектів.

Один із пріоритетів роботи обласної влади – наповнення бюджетів усіх рівнів.

За 2015 рік забезпечено збір до загального фонду Державного бюджету в сумі **3 млрд. 771 млн. гривень податків і зборів**, що менше надходжень 2014 року на **19,5%** та становить **55,2%** від запланованого.

На зменшення надходжень у порівнянні з 2014 роком та невиконання планового показника вплинула **несплата поточних зобов'язань з рентної плати структурними підрозділами ПАТ «Укрнафта» у розмірі 4 млрд. 218,9 млн. гривень.**

Разом з цим, слід зазначити, що **по решті податків і платежів (без врахування рентної плати за надра з видобування нафти, природного газу та газового конденсату) забезпечено приріст надходжень** в порівнянні з 2014 роком **на 871,8 млн. гривень**, або на **76,9%** (*план по збору до загального фонду Державного бюджету виконано на 107,8%, додаткові надходження склали 145,1 млн. гривень*).

У 2015 році область отримала **2 млрд. 350,5 млн. гривень власних доходів загального фонду місцевих бюджетів**, що на **701,3 млн. гривень**, або на **42,5% більше**, ніж у 2014 році (*зростання по Україні – 42,1%*). Затверджені місцевими радами **річні обсяги надходжень виконано на 113,2%**. Це дало змогу **додатково до запланованого рівня отримати 273,6 млн. гривень.**

По основним **бюджетоутворюючим податкам:**

- **податку на доходи фізичних осіб** (56,4% у структурі доходів загального фонду) надійшло **1,3 млрд. гривень**, або на **23,5% більше** показника 2014 року (*приріст по Україні становить 23,1%*). Затверджені річні показники **виконано на 111,4%**, (*понад план отримано 136,3 млн. гривень*). По темпах росту надходжень податку на доходи фізичних осіб область займає **13 місце** серед областей України;

- **надходження плати за землю зросли на 25,1%** та склали **392 млн. гривень**, при цьому затверджені **річні обсяги виконано на 108,9%** (*понад план отримано 31,9 млн. гривень*).

Наша головна мета – підвищення добробуту та якості життя кожного жителя області.

Тому, **важливим напрямком у роботі Сумської обласної державної адміністрації залишається вирішення соціальних та гуманітарних питань.**

Пріоритетом у роботі 2015 року стало питання соціальної підтримки учасників антитерористичної операції та членів їх родин.

З цією метою був створений Обласний центр надання допомоги учасникам АТО та членам їх сімей.

***До відома:** 4076 жителів Сумської області брали участь в антитерористичній операції на сході України, демобілізовані, 98 – загинули, 243 – поранені. Мають статус: 6040 учасників бойових дій; 67 інвалідів війни, 160 членів сімей загиблих.*

Учасникам АТО та членам їх сімей надається матеріальна допомога, домогосподарства забезпечуються дровами, мобілізованим закуповується військове спорядження, проводиться оздоровлення дітей, надаються різні види пільг членам сімей та матеріальна допомога членам сімей загиблих учасників АТО.

В цілому допомогу надано **5 тис. 100 учасникам бойових дій та 171 сім'ї загиблих воїнів.**

Учасники АТО отримали від держави 139 санаторно-курортних путівок; 40 – отримали засоби реабілітації.

146 учасників АТО пройшли психологічну реабілітацію.

Сім'ям загиблих військових придбано **15 житлових приміщень**.
Придбано **2 квартири** військовим.

Передано у власність 234 земельні ділянки.

Крім того, за рахунок коштів обласного бюджету надано допомогу **43 сім'ям загиблих** та **140 пораненим** при виконанні службового обов'язку на загальну суму **6,8 млн. гривень**.

На поліпшення матеріально-побутових умов 46 особам виплачено 900 тис. гривень, забезпечено дровами 1939 сімей.

В області реалізується **проект «Субсидії для людей»**, що передбачає проведення роз'яснювальної роботи мобільними групами працівників соціального захисту. У 2015 році здійснено **871 виїзд**, майже **13 тис. особам надано роз'яснення** з різних соціальних питань.

Опрацьовано 98,6% звернень громадян – це **1 місце по Україні**.

Завдяки проведеній роботі за минулий рік **нараховано субсидій на загальну суму 1 млрд. 300 тис. гривень**, що у **10 разів більше**, ніж за 2014 рік (*123,2 млн. гривень*).

268,6 тис. сімей області (61,6%) одержують субсидію на житлово-комунальні послуги.

Особливою увагою охоплено **10 тис. 430 сімей** з числа **переселенців з зони проведення АТО**, їм **нараховано** та своєчасно виплачено щомісячну адресну допомогу на суму **71 млн. 700 тис. гривень**.

Державної допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим родинам, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам, особам, які доглядають за інвалідами надано 1,1 млрд. гривень (+8,5% до 2014 року).

У 2015 році в області збережено тенденцію **зростання доходів населення**. **Середньомісячна заробітна плата** за 11 місяців минулого року склала **3381 гривню** і в порівнянні з відповідним періодом 2014 року зросла на **539 гривень (+18,9%)**.

Разом з цим **гострою соціальною проблемою** в області залишається **погашення заборгованості з виплати заробітної плати**.

Через уповільнення економічного розвитку та нестабільну діяльність суб'єктів господарювання загальна заборгованість з виплати заробітної плати на 1 січня 2016 року становила 84,9 млн. гривень і до початку 2015 року збільшилась на 18,1%.

***Довідково:** Економічно активні підприємства області утримували 48,6% загального боргу (41,3 млн. гривень). Борг на 20 підприємствах-банкрутах обліковувався в сумі 41,6 млн. гривень, що на 14,1% менше до початку 2015 року (за рахунок зменшення заборгованості перед колишніми працівниками ПАТ «Центролит»). На 8 економічно недіючих підприємствах заборгованість становила 2 млн. гривень.*

Станом на 01.01.2016 на економічно активних підприємствах заборгованість складає: ПАТ «Сумське МНВО» – 26 млн. 396 тис. гривень, КП «Казенний завод «Зірка» – 3 млн. 865 тис. гривень, Конопотський механічний завод – 2 млн. 321 тис. гривень, КП «Електроавтотранс» місто Суми – 2 млн. 68 тис. гривень, ПАТ Лебединський машинобудівний завод «Темп» – 938 тис. гривень, ДП «Наумівський Спиртовий завод» – 504 тис. гривень, КП «Сумижитло» СМР – 408 тис. гривень.

З метою стабілізації ситуації в цьому напрямку проводилась робота комісії з питань погашення заборгованості із заробітної плати: заслухано **398 звітів керівників** підприємств-боржників. За підсумками проведеної роботи **розірвано контракти з керівниками 7 підприємств, борг підприємств, керівники яких звітували на засіданнях комісії, зменшено на 75,7 млн. гривень.**

Позитивним моментом є те, що значно зменшено заборгованість перед працівниками ПАТ «Центролит» (на 5,7 млн. гривень).

Ускладнення політичної та відповідно соціально-економічної ситуації в країні позначилося на стані ринку праці області.

Станом на 1 січня 2016 року зменшилася кількість **безробітних**, які перебували на обліку в обласній службі зайнятості станом на 01.01.2016 (**18,6 тис. осіб проти 18,8 тис. осіб на 01.01.2015**).

Навантаження на 1 вакансію складає 27 осіб (2014 рік – 26 осіб).

Актуальним напрямком роботи на ринку праці є **працевлаштування внутрішньо переміщених осіб та демобілізованих військовослужбовців – учасників АТО.** Працевлаштовано **442 та 105 осіб** відповідно.

Спільно з громадським фондом «Суми» на базі Сумського обласного центру зайнятості створено **Інформаційний центр бійців АТО**, де надається допомога з інформування надання соціальних послуг, пільг та гарантій; соціальна підтримка; юридична консультація; психологічна допомога; сприяння зайнятості; організація дозвілля.

Наступним стратегічним напрямом є створення для кожного жителя Сумщини рівних умов для комфортного життя, повноцінного відпочинку та дозвілля, медичного обслуговування та отримання послуг.

У галузі **охорони здоров'я** обласною державною адміністрацією здійснювалися комплексні заходи по забезпеченню належного рівня медичної допомоги населенню.

У 2015 році галузь профінансована в розмірі **1419,5** млн. гривень проти 1182,1 млн. гривень у 2014 році.

Продовжується робота щодо **реорганізації закладів первинної ланки:**

створено 4 міські амбулаторії (з них 1 – сімейна при центрі первинної медико-санітарної допомоги № 3 м. Суми);

реорганізовано 1 сільську лікарську амбулаторію в амбулаторію загальної практики-сімейної медицини (село Синівка Липоводолінського району);

2 ФАПи Глухівського району реорганізовані в амбулаторії загальної практики-сімейної медицини (села Береза і Слоут);

5 малопотужних лікарських амбулаторій переведено у ФАП/ФП (село Бояро Лежачі Путивльського, села Заруддя та Басівка Роменського, село Піски Буринського, село Кошари Конотопського районів); та 2 малопотужні ФАПи в Лебединському районі реорганізовано у ФП;

Відкрито:

хоспісне відділення в Путивльській ЦРЛ;

відділення програмного гемодіалізу на базі Охтирської ЦРЛ;

відділення реанімації після капітального ремонту в Сумській обласній клінічній лікарні.

Здійснювалась робота по модернізації медичної галузі.

Протягом 2015 року з метою приведення будівель та приміщень закладів охорони здоров'я до сучасних вимог **завершено:**

будівництво пологового будинку з діагностичним центром та дитячою поліклінікою в місті Конотоп (з ДФРР – 21,3 млн. гривень, у тому числі на погашення кредиторської заборгованості – майже 3 млн. гривень, та з бюджету міста Конотоп – 2,4 млн. гривень. Роботи завершено, здійснюється поставка обладнання);

реконструкцію адміністративної будівлі центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф у місті Суми (з обласного бюджету виділено 14,5 млн. гривень, використано 8,5 млн. гривень).

Продовжуються роботи з:

будівництва обласного психоневрологічного диспансеру в місті Суми (з ДФРР передбачено 24,8 млн. гривень та з обласного бюджету – 4,1 млн. гривень);

розширення центральної районної лікарні у місті Охтирка (з ДФРР – 25 млн. 390 тис. гривень та з обласного бюджету – 5 млн. 750 тис. гривень. Проведені відкриті конкурсні торги, визначено переможця, кладена угода);

реконструкцію котельні Тростянецької ЦРЛ (з ДФРР передбачено 2,3 млн. гривень, з бюджету району – 390,6 тис. гривень).

Нами були здійснені заходи, спрямовані на покращення якості надання освітніх послуг, забезпечення кожній дитині рівного доступу до здобуття якісної освіти, підвищення ефективності надання освітніх послуг, зростання соціального статусу педагогічних працівників.

У 2015 році галузь профінансовано в розмірі **1 млн. 632 тис. гривень**, що на 20,3% більше, ніж у 2014 році (2014 рік – 1355,8 тис. гривень).

Різними **формами дошкільної освіти охоплено 82,9%** дітей (2014 рік – 79%).

Створено 394 місця у 4 навчально-виховних комплексах; 19 додаткових групах у дошкільних навчальних закладах та в 4 групах нового дошкільного навчального закладу «Яблунька» у місті Суми.

Доступ до мережі Інтернет мають **508** загальноосвітніх навчальних закладів (*95,7% від потреби проти 94,2% у 2014 році*). На 1 комп'ютер припадає 10 учнів (*Україна – на 17 учнів*).

Придбано навчальне обладнання для кабінетів фізики на суму 2,4 млн. гривень.

Сумщина є лідером в Україні з охоплення дітей позашкільною освітою. Позашкільною освітою охоплено **60,2%** дітей та учнівської молоді (*Україна – 37%*).

У навчальних закладах області навчається **1824 особи** (*діти, учні та студенти*), що прибули з АР Крим та переселенці з Донецької та Луганської областей, яким забезпечено надання освітніх послуг у повному обсязі.

Відповідний розвиток в області має й професійна та вища освіта.

У Сумському державному університеті відкрито стоматологічний навчально-науковий корпус Медичного інституту.

У рамках міжнародного німецько-українського проекту «Професійна освіта в будівельній галузі України» викладачі професійно-технічних навчальних закладів пройшли стажування на базі центру професійної підготовки у Федеративній республіці Німеччини.

Учні Сумського центру професійно-технічної освіти харчових технологій та ресторанного сервісу вперше взяли участь у Міжнародному конкурсі професійної майстерності кухарів в Італії. *Успішний виступ дав можливість укласти контракт про стажування учнів навчального закладу в італійських установах.*

У рамках економії ресурсів в бюджетній сфері модернізовано та дообладнано **119 котелень, встановлено 167 твердопаливних котлів**. За рахунок чого в галузі зекономлено понад **2 млн. куб. метрів природного газу**.

Проводиться робота з підтримки сім'ї, дітей та молоді як основи здорового суспільства.

Цей напрямок роботи у 2015 році був профінансований в розмірі **1 млн. 609 тис. гривень** (2014 рік – 1 млн. 146 тис. гривень.).

В області функціонує **19 дитячих будинків сімейного типу** (виховуються 132 дитини); **158 прийомних сімей** (виховуються 317 дітей).

У 2015 році створено **1 дитячий будинок сімейного типу та 5 прийомних сімей.**

Проведено обласний конкурс проектів, розроблених інститутами громадянського суспільства, фінансування яких здійснюватиметься за рахунок обласного бюджету.

Запроваджено конкурс он-лайн ідей для молоді – система рейтингової оцінки проектів та ідей активної молоді.

Проведено державну атестацію 3 закладів оздоровлення та відпочинку області комунальної форми власності.

Усіма формами оздоровлення та відпочинку охоплено майже **48 тис. дітей (46,9%)**. **Фінансове забезпечення оздоровчо-відпочинкової кампанії склало 20 млн. гривень.**

На організацію оздоровлення та відпочинку **170 дітей**, батьки яких учасники АТО та дітей-переселенців, з обласного бюджету направлено **404 тис. гривень.**

Вперше у 2015 році виділено 91,5 тис. гривень для організації оздоровлення вихованців обласного центру соціально-психологічної реабілітації.

В області активізовано роботу з військово-патріотичного виховання молоді.

Переконаний, що молодь має виховуватися в традиціях глибокої поваги до історії України та Сумщини.

Військово-патріотичне виховання допомагає молоді визначитися із правильними пріоритетами в житті.

Ще одне з завдань влади це масове залучення дітей та молоді до занять спортом (через масовість до конкуренції та селекції кращих спортсменів, патріотичне виховання дітей та молоді, реконструкції споруд).

У 2015 році галузь профінансовано на суму **26,6 млн. гривень** (2014 рік – 22,2 млн. гривень).

Проводиться робота з покращення матеріально-технічної бази для занять спортом.

З цією метою **проведено:** реконструкцію спортмайданчика у Білопільській школі-інтернаті; ремонт Краснопільського стадіону «Явір»; модернізацію футбольного поля в смт Жовтневе Білопільського району; облаштування спортивної зали в приміщенні гуртожитку ПрАТ «Монделіс Україна» в місті Тростянець.

Врегульовано майнові питання по гуртожитку ДЮСШ «Футбольний центр «БАРСА», що дає змогу продовжити його будівництво.

Спортсмени області взяли участь у 51 всеукраїнському та 19 міжнародних змаганнях.

На різноманітних змаганнях вибороли 645 медалей, у тому числі 213 золотих, 217 срібних та 215 бронзових.

Підготовлено 2 заслужені майстра спорту України, 13 майстрів спорту України міжнародного класу, 62 майстра спорту України.

Сьогодні **українська культура** стає одним із визначальних факторів розбудови незалежної держави, формування національної ідентичності. Вона може долучити нашу державу до загальноєвропейської спільноти, сприятиме демократизації суспільства, всебічному розвитку особистості.

У 2015 році галузь профінансована в розмірі **242 млн. гривень** (2014 рік – 203 млн. гривень).

Проведено ремонти закладів на 22 млн. 900 тис. гривень та енергозберігаючі заходи на 10 млн. гривень.

За рахунок коштів ДФРР капітально відремонтовано **Самотоївський сільський будинок культури Краснопільського району** (освоєно 966,1 тис. гривень).

Реалізується проект «Інформаційний центр Вікно в Америку» (336,2 тис. гривень). Продовжено інтеграцію у світову бібліотечну спільноту шляхом реалізації проектів: «Мова. Культура. Німеччина» та «Бібліотека – центр діалогу культур».

У одній із перших областей України на Сумщині впроваджена геоінформаційна система «Картка» призначена для збору, обробки, аналізу просторових даних та формування бази даних об'єктів культурної спадщини. До Державного реєстру нерухомих пам'яток України внесено 15 об'єктів археологічної спадщини області, створено електронну базу на 365 об'єктів археології, визначено межі 70 археологічних пам'яток.

Велика увага приділяється розвитку різноманіття культури Сумщини.

Протягом 2015 року реалізовано 74 проекти міжнародного, всеукраїнського та регіонального рівнів (2014 рік - 67).

Кращі колективи та окремі виконавці стали учасниками 215 конкурсно-фестивальних заходів поза межами області, з них – у 73% стали переможцями. Організовано 235 виставок, 7 тис. екскурсій.

Найбільш резонансні культурно-мистецькі події що відбулися у 2015 році це: культурно-мистецький фестиваль «Єдина Сумщина. Єдина країна», обласний культурно-мистецький фестиваль «Тобі, єдина Україно, натхнення, творчість і любов!», обласний патріотичний захід «Рідна земле моя, ти козацькою піснею щедра», міжнародний літературно-мистецький фестиваль «Кролевецькі рушники», Всеукраїнський сільський фестиваль «Боромля».

Сумський обласний академічний театр драми та музичної комедії ім.М.С.Щепкіна став володарем двох Гран-прі у Всеукраїнському фестивалі мистецтв «Золотий перетин Львова-2015».

З метою підтримки воїнів АТО реалізовано Всеукраїнську акцію «Бібліотека українського воїна». Для учасників бойових дій, поранених, які перебувають у госпіталях та військових у місцях тимчасової дислокації проводились культурні заходи. Забезпечено безкоштовне відвідування вистав, концертів, виставок та екскурсій воїнами учасниками АТО та членами їх родин, вимушеними переселенцями.

Наприкінці свого виступу, хочу зазначити, що незважаючи на складну політичну та економічну ситуацію, Сумщина не втрачає свої позиції в соціально-економічному розвитку України, а навпаки поліпшує.

За результатами моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів України за 9 місяців 2015 року Сумщина вийшла на 12 місце серед регіонів країни.

Наші найближчі сусіди займають наступні міста в рейтинговій оцінці: Полтавська – 18 місце, Черкаська – 19 місце, Чернігівська область – 21 місце.

Ще хочу зауважити, що за результатами рейтингу за підсумками начебто «успішного» для Сумщини 2013 року область за підсумками 9 місяців посідала 27 місце, а у цілому за 2013 рік – 26 місце.

Минулий рік був наповнений кропіткою працею задля реалізації соціально-економічних перетворень в області.

Ми і надалі будемо працювати на благо Сумщини та підвищуватимемо авторитет області в Україні та світі.

Обласна державна адміністрація готова співпрацювати з усіма політичними силами, які прагнуть конструктивної роботи і пропонують дієві програми розбудови області. Сьогодні кожен має усвідомлювати величезну відповідальність й здійснити, нарешті, народні сподівання, докласти усіх зусиль для процвітання країни.

Переконаний, консолідація усіх політичних сил і всіх гілок влади – це шлях до упевненого і ефективного розвитку.

Дякую за увагу!